

musikk

SIDEBLIKK

PETER LARSEN

Autoritetenes fall

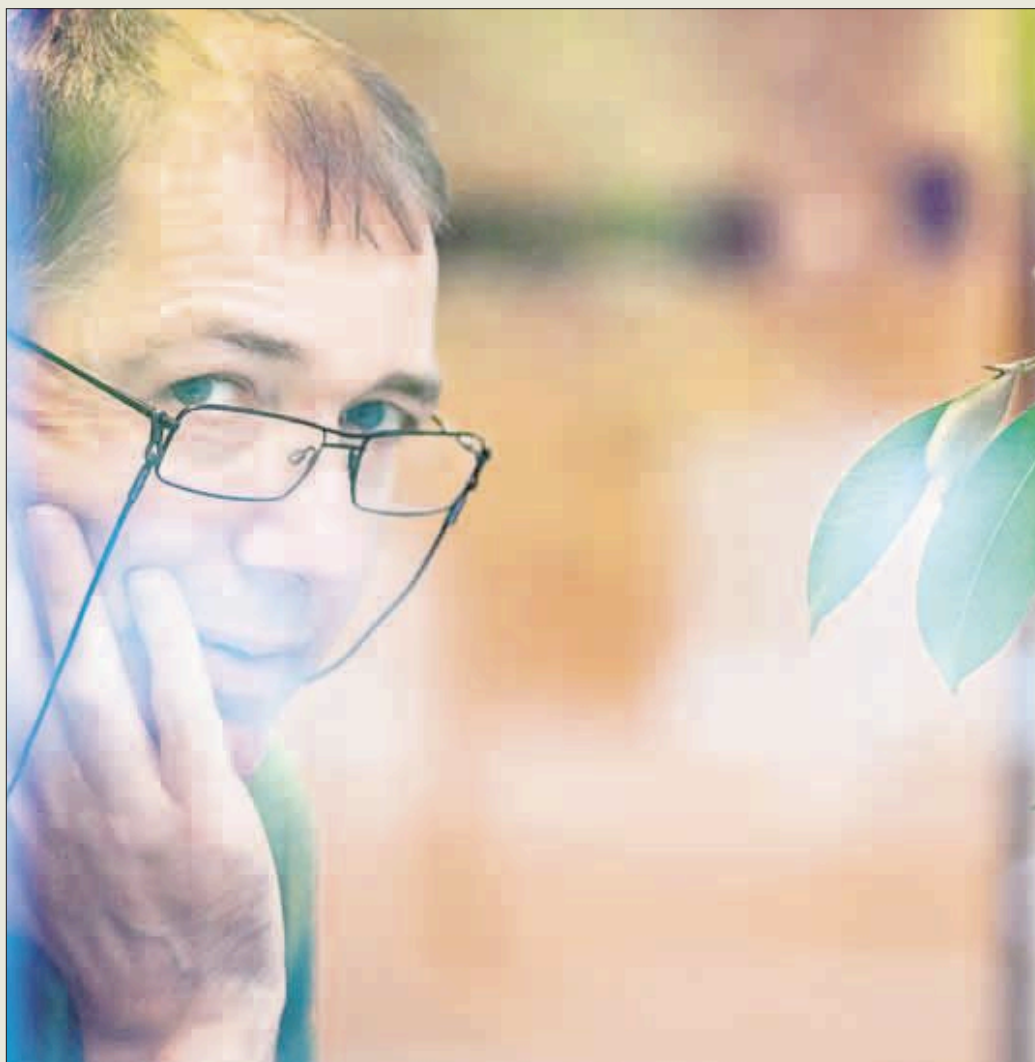
DET ENGLSKE månedsbladet Gramophone presenterer seg selv som «Verdens autoritet på klassisk musikk siden 1923». Selvsagt skal man som kjent lytte til. Og Gramophone har jo faktisk dekket dette feltet veldig grundig i ganske mange år – med anmeldelser av de viktigste platene, portrettintervjuer med førende kunstnere og informative artikler om alt som rører seg i den klassiske verden akkurat nå. Alle som interesserer seg for denne delen av musikkfeltet, bør lese Gramophone, «verdens autoritet på klassisk musikk». Eller er det slik?

DET FRANSKE månedsbladet Diapason markedsfører seg som «nr. 1 når det gjelder klassisk musikk og hi-fi». Det dekker samme felt og trykker samme stofftyper som Gramophone – intervjuer, artikler, anmeldelser. Men Diapasons klassiske verden er en helt annen verden enn den som beskrives i Gramophone. Store deler av Diapasons anmeldelser handler om kunstnere og utgivelser som aldri blir omtalt i Gramophone. Og i de tilfellene begge blader anmelder samme plater, er det påfallende voldsomme sprik i vurderingene.

SMAK OG BEHAG er forskjellig. Jo visst. Men forskjellene har faktisk også noe å gjøre med konkrete historiske og økonomiske forhold. Slike blader er en integrert del av platemarkedet. De ble etablert på et tidspunkt da klassiske plater ble utgitt av ganske få selskaper. Selskapene kjøpte dyre annonser for sine nye utgivelser. Og bladene kvitterte med reportasjer om selskapenes kunstnere og store anmeldelser av platene. I Gramophones tilfelle dreide det seg om internasjonale selskaper som Deutsche Grammophon, Decca, EMI, Sony osv., mens Diapason var tett forbundet med lokale, franske selskaper.

NÅ bryter dette symbiotiske systemet sammen. I den digitale æraen er den klassiske musikens verden blitt vanskeligere å overskue og dominere. De store aktørene innskrenker sine investeringer, mens deler av markedet overtas av mindre selskaper som formidler musikken på nye måter og markedsfører utgivelsene sine i mer beskjedne former. Og i takt med at det økonomiske grunnlaget for de gamle bladene skrumpet inn, vokser det frem nye miljøer for musikkannonser på nettet.

VI er tydeligvis i en overgangsfase nå. Og det er trolig bare et spørsmål om tid før Gramophone og Diapason ikke lenger kan presentere seg selv som «verdens autoritet på klassisk musikk» og «nr. 1 når det gjelder klassisk musikk».

«HOKKAIDOS HAGER»: En rik orkestersats strukturert med enkle, effektive kontraster i dynamikk og rytmikk, mener BTs anmelder om Knut Vaages hovedverk på denne

Bursdagspresang

cd klassisk

Giya Kancheli
«Themes from the Songbook»
ECM

1 2 3 4 5 6

Perfekt arrangert, grenseløst vakker

Historien bak denne utgivelsen er nesten like vakker som musikken den inneholder: Den georgiske komponisten Giya Kancheli ga i 2009 ut en sangbok med pianomusikk med melodiske tema fra hans komposisjoner helt tilbake fra sekstallet. Mange av dem var en del av hans store produksjon for film og scene, og påvirket hans mer seriøse komposisjoner. I forbindelse med komponistens 75-årsdag, har ECM samlet bandoneonspiller Dino Saluzzi, fiolinist Gidon Kremer og vibrasjonist Andrei Pusjkarev

til frie tolkninger av hans temaer. Den instrumentelle sammensetningen står vidunderlig til den filmatiske konteksten, og innenfor de vakre rammene fremvises ypperlig musikalisk innlevelse og dialog. Det er fascinerende hvordan temaer med lokalt opphav gjøres universelle gjennom filmmediets lydsspråk og musikernes annerledes lokale forankringer. Litt av en bursdagspresang til jubilanten!

HELGE OLSEN

Energisk samspill

cd jazz

Winther-Storm
«Patchwork»
Nord

1 2 3 4 5 6

Med bassisten som diplomat i en utfordrende musikalisk dialog

Selv de roligste balladene dirrer av en rastløshet som gjør dette dårlig egnet som bakgrunnsstøy. Kvartetten Winther-Storm insisterer på å bli lyttet til. Det kan være nesten utmattende over tid, men betaler seg i form av å få være vitne til et musikalisk samspill med sterke individuelle signaturer. Gitarist Håkon Storm er energisk i alle grep, om bandet nærmer seg rock, impro eller det harmoniske. Han møtes og utfordres av saksofonisten Natalio Sued, som bærer uttrykket til en spil-

leavhengig i bristende egenrepi. For å unngå det potensielle kaos, legger trommis Mark Coehoorn en mer avstemt, nesten melodisk rytmikk, mens bassist Thomas Winther Andersen løper imellom som en kreativ diplomat, nærer opp under energien her, demper uttrykket der og stjeler showet med suverene solopartier innimellom. Kvartetten utnytter et moderne jazzuttrykk til egne innfall som gir bakoversveis og brede glis.

HELGE OLSEN

Japanske konstruksjoner

cd samtidsmusikk

Knut Vaage
«Gardens of Hokkaido»
Bergen Filharmoniske Orkester
Aurora

Karakter: 5
1 2 3 4 5 6

Tre orkesterverk av Knut Vaage på ny plate med BFO

«JEG MISUNNER de japanske kunstnerne for den utrolig ryddige klarheten som alle deres verker har», skrev van Gogh om de japanske fargetresnittene som kom til Europa på slutten av 1800-tallet. I likhet med mange kolleger begynte han selv å lage «japanske» bilder – ikke direkte kopier, men bilder inspirert av ulike grep i de japanske verkene. Samtidens franske kritikere kalte tendensen for «japonisme». Knut Vaages «Hokkaidos hager» (2005), som nå er kommet ut på plate, er på sett og vis et stykke moderne, musikalsk japonisme.

DET ER snakk om en klaverkonsert skrevet til Einar Røttingen som fremfører den på platen sammen med BFO under ledelse av Ingar Bergby. Utgangspunktet er inntrykk fra en reise til Hokkaido. Japans nordligste øy, inntrykk som i verket omsettes til musikk ved hjelp av instrumentasjon og rytmiske effekter med «japanske» as-

sosiasjoner. Det starter med klirrende klanger, fallende glissandoer i strykerne, en enslig tone i harpen, en liten staccato gestus i klaveret og korte innsatser fra ulike slagverksinstrumenter. Det klinger japansk, men er selvsagt en musikalsk konstruksjon, Japan filtrert gjennom en moderne, europeisk bevissthet, hørt med europeiske ører, så å si. Etter den korte introduksjonen presenterer klaveret en stigende, skalaaktig figur som i resten av verket varieres på mange forskjellige måter og spilles av mange forskjellige instrumenter, slik at klaversolisten nesten aldri er solist i tradisjonell forstand, men heller i dialog eller kamp med andre musikere.

PETER LARSEN

utgivelsen.

FOTO: BRIAN CLIFF OLGUIN

Uklare sammenhenger

cd klassisk

Hélène Grimaud
«Resonances»
Deutsche Grammophon

1 2 3 4 5 6

Problematisk utgivelse

Hélène Grimaud liker å spille inn plater med verker av flere forskjellige komponister, vanligvis slik at verkene har en musikalsk sammenheng. På den nye platen gjelder det sonater av Mozart, Berg og Liszt, altså musikk fra 150 års sentraleuropeisk klavertradisjon. Det ligger sikkert en tanke i at hun spiller sonatene i nettopp denne rekkefølgen, men verken tanken eller den indre forbindelsen mellom de tre komponistene fremstår spesielt tydelig. At hun stormer gjennom Mozarts a-mollsonate (K 310) i et hese-

blesende tempo og med så voldsom kraft at de fleste nysgjerrige forsvinner, skyldes trolig at hun vil ha ham til å peke frem mot Liszt. Men resultatet virker ikke overbevisende. Da er hun mer komfortabel med de store begerdene i h-mollsonaten til Liszt. Og i tolkningen av Alban Bergs sonate skaper hun en fin balanse mellom de tilbakeskuddene og fremtidsrettede momentene. Det som klinger best, er dog platens «ekstranumre», seks kanter, rumenske folkedanser av Bartók. PETER LARSEN

Eksotisk melankoli

cd jazz

Markku Ounaskari/Samuli Mikkonen/Per Jørgensen
«Kuára»
ECM

1 2 3 4 5 6

Sakrale salmer og vakre folketoner fra foten av Uralfjellene

Det er ikke godt å vite hva man kan vente når to jazzmusikere fra Finland kommer sammen med trompetist/vokalist Per Jørgensen fra Dale for å dykke ned i kulturelle røtter som det finske og russiske folket har til felles gjennom ugrisk språk og stammekultur. «Kuára», som betyr lyd på ugrisk, tar utgangspunkt i russiske salmer og folketoner fra Vepsä, Karelen og Udmurtia ved Uralfjellene. Og på en såpass eksotisk musikalsk reise kunne man kanskje

forvente ekstreme forhold og store ytterpunkter. Men det som preger denne utgivelsen er først og fremst de enkle, vakre og dypt melankolske melodier som sakte utbroderes, får vokse seg kraftfulle og utvikle mothaker i samspeilet mellom Ounaskari (trommer) og Mikkonen (tangenter) – og Per Jørgensens trompet, ikke minst. Hans mektige vokal er dessuten nesten alltid intenst rørende. Denne utgivelsen er intet unntak i så måte.

HANNE FARESTVEDT

puls
ONSDAG

Info sendes til bergenpuls@bt.no
Bergenpuls, boks 7240, 5020 Bergen
Telefon: Tone Skagen 55 21 38 30,
Camilla Ahnath 55 21 39 93,
Enk Fossen 55 21 45 98.

■ konsert

Lunskonsert Korskirken kl. 11.
Shantykoret Cape Horn Danckert Krohn seniorsenter kl. 11.30.
Kveldstoner Storetveit kirke kl. 19–20.
Klaverfest Fem unge talenter fra Jiri Hlinka Klaverakademi. Troltsalen, Trolldhaugen kl. 19.30.
Folkemusikkklubben Columbi Egg Maria Kalaniemi Finsk trekkspiller/sanger. Med Olli Varis. Hotel Augustin kl. 20.
Karl Seglem Meieriet, Sogndal kl. 21.

■ klubb

Timba Night Intorkurs og dansing. Djs Casino & Charanga. Calibar kl. 19.30.
Musikk, Dans & Drama DJ Jonny Bayer av Ordet på Gatén. Silver kl. 22.30.

Klubb Kvilestove Med DJ Dr. Jazz og Roiv B. Café Opera kl. 23.

■ scene

Marit Voldsæter: Drit i å danse! Ole Bull Scene kl. 19–21.
Standup Bergen Klubbkveld. Nick Sun (AUS). Rick's kl. 20.30.

MINI MIDI MAXI:

Teaterfestivalen for barn og unge åpner i dag. Se programmet under avsnittet «scene».

Polyfonia Varianjoner Transiteret-Bergen, DNS Småscenen kl. 11 og 13.

Katta og Svinet USF Vertelt kl. 11, 12.30,

og 17.

Bilder i Ibsens hjem Opplevelsestelt på Bjørnsonsplass, 10 min, 4+, 11–18.

Faglig møte Presentasjon av kompanier og tema, Logen Bar kl. 14.

Åpning og urpremiere Stuffed Puppet Theatre. Logen Teater kl. 19.

Festivalvokro, med kunstnerisk innslag: Livets Vann (alt om alkohol på 13. minutter) ved Teater Visuell. Logen Bar, kl. 22.

■ filmklubb

Al Momia Regi: Shadi Abdel Salam, Egypt 1969. Cinemateket USF kl. 19-20.45.

Two Girls on the Street Regi: André De Toth, Ungarn 1939. Cinemateket USF kl. 21-22.30.

■ barn

Opplevelses- og vitensenter Vilvite. Marineholmen kl. 09–15.

Lekesenter for barn 0–12 år. Ablegøyer lekesenter, Fanatorget og Baluba aktivitetssenter kl. 10–20.

■ møte

Senioruniversitetet i Bergen: Marianne Skjulhaug: Bergens byutvikling i fortid og fremtid. Logen Teater kl. 11–13.

HBO-effekten Alex Iversen, TV 2 og Erlend Lavik, UIB. Studentersamfunnet. Det Akademiske Kvarter, kl. 19.15.

■ aktiv

Totland-Kubakkane-Myrdalsvatnet Lett/middels tung tur. Buss linje 71 fra Nesttun terminal. Turledere Ragna Johannessen. Pensjonistgruppen Bergen turlag, kl. 10.07.

Frovet-Solbakkfjellet Middels tung tur. Buss linje 600 fra Nesttun terminal. Turledere Else-Karin L. Gundersen, Atle Håland. Pensjonistgruppen Bergen turlag, kl. 11.17.

■ annet

Datakurs og underholdning Shantykoret Cape horn kl. 10.30–12, Danckert Krohn seniorsenter. Asane Seniordans Fra 55 år. Asane kultursenter kl. 16.

Åpen kirke Stilhet og ro, lystenning, samtale etter ønske. Korskirken kl. 11–15.

Handarbeidstreff Osterøy Museum kl. 12–15.

Marianne Aulie og Aune Sand Kunstnerne er til stede ved åpningen av Allkopi Concept store i Bergen. Kl. 15–18.

Bergen brettspillklubb Nordnes Bydelshus kl. 17.30-22.30.

Voksens Morten spiller. Eidsvåg kulturhus kl. 18–21.

Etterspill Seniorsaken i Bergen temakveld: Humor, hukkommelse og livskvalitet. Kultursalen, Vannkanen, kl. 18.

Urban Jungle Filmverksted 13–26 år. Vitalitetssenteret på Møhlenpris kl. 18.

Fortellerklubben FabelAktig «Lav sol gir lange skygger». Café Sanaa kl. 19.30.

Introduksjon, cubansk salsa Djs Casino & Charanga. Calibar kl. 19.30.

Pubquiz Victoria Café og Pub kl. 20.

Allmennquiz for allmuen Bien Bar kl. 20.30.

Informasjon sendes inn senest tre virkedager før trykkedato. Listen er et redaksjonelt utvalg, komplett oversikt på bt.no